

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478), zwanej dalej ustawą, rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem (art. 13 ust. 3 ustawy).

Niniejszym zarządzeniem, za rezerwat przyrody „Kozłowickie Grądy” uznano obszar o powierzchni 31,50 ha, położony na działkach ewidencyjnych: nr 61/9 i nr 60/8 obręb Boroszów, gmina Olesno oraz na działce ewidencyjnej nr 61/27 obręb Skrońsko, gmina Gorzów Śląski.

Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci mapy przedstawiono na załączniku nr 1 do zarządzenia; położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci współrzędnych punktów jej załamania przedstawiono na załączniku nr 2 do zarządzenia, w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2024 poz. 342)

Obszar rezerwatu obejmuje dobrze zachowane siedliska leśne wzdłuż źródliskowych odcinków potoków. Na dnie niewielkich, ale dobrze wykształconych dolin, wzdłuż naturalnie meandrujących potoków, wykształciły się łągi olszowo-jesionowe, nawiązujące składem gatunkowym do podgórskich łągów *Carici remotae-Fraxinetum* z dominującą olchą czarną *Alnus glutinosa*. W północnej części rezerwatu, przy niewielkim potoku, wykształciły się płaty bagiennej olszyny górskiej *Caltho laetae-Alnetum*, w runie której dominuje knieć błotna *Caltha palustris* i kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*; wzdłuż cieku występują łąny rzeżuchy gorzkiej *Cardamine amara*. Poprzecinane dolinkami wzniesienia porastają z kolei grądy subkontynentalne *Tilio cordatae-Carpinetum betuli*. W drzewostanie dominuje dąb szypułkowy *Quercus robur* z domieszką graba pospolitego *Carpinus betulus*, klonu jaworu *Acer pseudoplatanus* i buka pospolitego *Fagus sylvatica*. W ich runie stwierdzono perlówkę jednokwiatową *Melica uniflora* oraz masowo występującą przytulię wonną *Galium odoratum*.

Wody potoków są siedliskiem m.in. dla szklarnika leśnego *Cordulegaster boltonii*, tj. gatunku rzadkiej wagi objętej ochroną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 poz. 2380) i ujętej w krajowej Czerwonej Księdze Bezkręgowców w kategorii VU – gatunek wysokiego ryzyka narażony na wyginięcie (Głowaciński i Nowacki 2004).

Na przyrodniczą wartość tego obszaru wpływa również wysoki odsetek ponad 100 - letnich drzewostanów i ponad 70% udział siedlisk cennych przyrodniczo, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713): 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum* i *Tilio Carpinetum* oraz 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe.

Szczególne wartości przyrodnicze przedmiotowego obszaru uzasadniają potrzebę uznania za rezerwat przyrody potwierdziły wyniki prac grupy ekspertów, w tym z dziedziny nauk biologicznych prowadzonych w latach 2021-2022. Teren ten odznacza się wysoką funkcją biocenotyczną, z zachowaną naturalną, zróżnicowaną strukturą pionową roślinności. Obszar wyróżnia się również niezaburzonym profilem podłoża oraz niezaburzonymi stosunkami wodnymi. Obszar rezerwatu jest ważny w kontekście regionu. Znajduje się w makroregionie Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej

i mezoregionie Progu Herbskiego. Na ich terenie aktualnie nie ma więcej rezerwatów przyrody. To sprawia, że Kozłowickie Grądy mają duże znaczenie dla wzmocnienia ochrony przyrody w tym rejonie.

Zamiar utworzenia rezerwatu przyrody poddany został konsultacjom społecznym, które trwały do 7.09.2024 r. Opis projektowanego rezerwatu, cel ochrony oraz mapy, zamieszczone zostały na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu. Uwagi, tożsame pod względem treści, złożyły dwie organizacje: Fundacja Psubraty i Klub Przyrodników, które wskazały, że granice rezerwatu Kozłowickie Grądy zostały inaczej wyznaczone niż w opracowaniu pn. „*Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody*” (Badora i in. 2021) oraz w publikacji pn. „*Rezerwaty przyrody w województwie opolskim – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość*” (Sierakowski i in. 2021). Odnosząc się do powyższego wyjaśnić wypada, że przedmiotowy rezerwat tworzony jest w ramach akcji „100 rezerwatów przyrody na 100-lecie Lasów Państwowych”, stąd w niniejszym zarządzeniu ujęto wyłącznie grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, bez gruntów prywatnych. Taki też projekt poddano konsultacjom. Wobec powyższego uznano, że powyższe uwagi nie dotyczą przedmiotowego projektu. Powyższe nie wyklucza możliwości powiększenia utworzonego niniejszym aktem rezerwatu w przyszłości.

Regionalna Rada Ochrony Przyrody w Opolu, na posiedzeniu w dniu 27 września 2024 r., pozytywnie zaopiniowała projekt niniejszego zarządzenia. Działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), projekt niniejszego aktu prawa miejscowego został przedłożony Wojewodzie Opolskiemu do uzgodnienia. Wojewoda uzgodnił projekt pismem z dnia 27 listopada 2024 r. (Nr IN.III.710.11.2024.PW).

Zarządzenie pociąga za sobą skutki finansowe w budżecie Państwa w części, której dysponentem jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu, w szacowanej kwocie ok. 11500 zł na oznakowanie rezerwatu. W perspektywie kolejnych pięciu lat od momentu jego ustanowienia, sprawujący nadzór zobowiązany jest do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu (w ramach prac bieżących przez pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu lub w przypadku pozyskania środków z budżetu państwa albo ze środków zewnętrznych, np. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, lub środków europejskich programu regionalne dla województwa opolskiego).